

УДК 378.6.046-021.68:37.016:004
ББК 74.489.478+74.26-268.4
Ф79

*Схвалено до використання у загальноосвітніх навчальних закладах,
висновок Науково-методичної комісії з інформатизації закладів освіти
Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України.
Лист № 14.1/12-Г-622 від 05.05.2014 р.*

*Схвалено рішенням Вченої ради
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
(Протокол № 9 від 28.11. 2013 р.)*

Рецензенти:

Карташова Л. А. – докт. пед. наук., доц.
Спірін О. М. – докт. пед. наук., професор.

Загальна редакція:

Биков В. Ю. – докт. техн. наук, професор, дійсний член НАПН України.
Овчарук О. В. – канд. пед. наук, ст. наук. співр.

Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей у
Ф79 контексті євроінтеграційних процесів створення інформаційного
освітнього простору : Посібник / О. В. Білоус, О. О. Гриценчук,
І. В. Іванюк, О. Є. Кравчина, М. П. Лещенко, І. Д. Малицька,
Н. В. Морзе, О. В. Овчарук, Д. Б. Рождественська, Н. В. Сороко,
Л. І. Тимчук, В. А. Ткаченко, М. А. Шиненко, А. В. Яцишин ; За
заг. ред. Бикова В. Ю., Овчарук О. В. ; НАПН України, Ін-т ін-
форм. технол. і засобів навч. – К. : Атіка, 2014. – 212 с.

ISBN 978-966-326-477-6

Посібник із питань формування інформаційно-комунікаційної компетентності учнів у контексті євроінтеграційних процесів в освіті призначено для використання в навчальному процесі системи післядипломної освіти педагогічних кадрів, вищих педагогічних навчальних закладах. Матеріали посібника містять дослідження в галузі формування інформаційно-комунікаційної компетентності учнів у країнах зарубіжжя та стосуються світових, європейських тенденцій застосування засобів ІКТ у навчальному процесі ЗНЗ у викладанні шкільних дисциплін, у підготовці та підвищенні кваліфікації педагогічних працівників. Посібник містить відомості щодо он-лайн-ресурсів для педагогів, які можуть бути використані у шкільній практиці. Може бути застосований широкою педагогічною громадськістю.

УДК 378.6.046-021.68:37.016:004
ББК 74.489.478+74.26-268.4

© Білоус О. В., Гриценчук О. О.,
Іванюк І. В. та ін. 2014
© Інститут інформаційних
технологій і засобів навчання
НАПН України, 2014
© Биков В. Ю., Овчарук О. В.,
2014
© Видавництво «Атіка», 2014

ISBN 978-966-326-477-6

**ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНО
ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В СИСТЕМУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ТА ФОРМУВАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

**3.1. Використання віртуальних соціальних мереж
у системі загальної середньої освіти
(Яцишин А. В.)**

Ключові слова: віртуальні соціальні мережі, загальноосвітні навчальні заклади, учні, сервіси соціальних мереж.

У сучасному глобалізованому світі головною метою вдосконалення освітнього процесу є інформатизація освіти, створення умов для підвищення її доступності, якості й відкритості. Стрімкий розвиток інформаційних технологій, що відбувається постійно, сприяє активізації процесу віртуалізації світового освітнього простору і викликає необхідність перегляду та впровадження сучасних методів і засобів у навчальний процес. В умовах інформаційного суспільства ширшою стає мережа соціальних сервісів і як результат поширення віртуальних освітніх, навчальних і соціальних мереж, які об'єднують людей навколо спільних інтересів або цінностей, утворюючи певну соціальну групу користувачів і задовольняючи їхні потреби.

Завдяки стрімкому зростанню кількості користувачів соціальних мереж і часу, який вони проводять у соціальних мережах, а також можливості навчання, незважаючи на вік і соціальний статус, будь-коли і в будь-якому місці за наявності будь-якого пристрою з підключенням до мережі Інтернет, зробило віртуальні соціальні мережі привабливими для використання у галузі освіти.

Проаналізувавши публікації щодо віртуальних мереж, визначено, що у працях Малицької І. Д., Остапенко М. А., Іванюк І. В., Литвино-

вої С. Г. та ін. обґрунтовано питання використання освітніх віртуальних спільнот викладачами і вчителями з метою обміну досвідом. Зарубіжні та вітчизняні дослідники Думанський Н. О., Голошук Р. О., Гуревич Р. С., Івашньова С. В., Клименко О. А., Ломакін Д. С., Патаракін Е. Д., Фещенко А. В., а також автор у своїх попередніх публікаціях розглядають можливості впровадження віртуальних соціальних мереж у навчальний процес із метою надання освітніх послуг. Однак проблема використання соціальних віртуальних мереж для освітніх цілей не стала доступною для широких кіл, а їхні освітні можливості залишаються малодослідженими, тому ця проблема є актуальною.

Здійснивши аналіз світових тенденцій у галузі освіти, наголосимо, що в закладах середньої освіти розвинених країн відзначається стрімкий рух до інформатизації освіти. Капустян І. І. у статті [3, с. 40] констатує: «... керівник Європейської комісії з питань освіти і культури наголосив, що одним з пріоритетів європейського співробітництва є використання Інтернет-технологій та мультимедіа з метою покращання якості освіти».

Слід зазначити, що саме віртуальні соціальні мережі є потужним засобом для підтримки комунікації мільйонів людей у мережі Інтернет, оскільки окремі соціальні спільноти вже мають десятки і сотні мільйонів зареєстрованих користувачів.

У своєму дослідженні Івашньова С. В. описує «соціальну мережу» як віртуальний майданчик, що забезпечує своїми засобами спілкування, підтримку, створення, розбудову, відображення та організацію соціальних контактів, зокрема обмін даними між користувачами, та обов'язково передбачає попереднє створення облікового запису.

Слід пам'ятати, що віртуальні соціальні мережі є порівняно новим явищем, яке здобуло всесвітню популярність в останні кілька років, тому нині вони переживають не лише стадію піку популярності, а й стадію швидкого розвитку. У зв'язку з цим визначимо: які найбільш популярні мережі у школярів; розглянемо кілька віртуальних соціальних мереж; проаналізуємо сервіси, які пропонують соціальні мережі з метою визначити способи застосування їх для потреб загальноосвітніх навчальних закладів. Основними показниками привабливості мереж є: популярність, безкоштовна реєстрація, можливість вибору мови сайту, безкоштовні послуги, наявність чату. Для дослідження нами обрано дві віртуальні соціальні мережі: Фейсбук (Facebook) та ВКонтакте.

Фейсбук. У 2004 р. у США було створено одну з найбільших у світі віртуальних соціальних мереж Фейсбук (<http://www.facebook.com>). Світовою громадськістю цю мережу визначено як одну з найбільш популярних за програмним забезпеченням. Мережа постійно розширює свої функціональні можливості й додає нові сервіси. Більшість корис-

тувачів: студенти, молодь. Мережа надає можливість викладачам і вчителям вводити навчальні курси, а навчальним закладам створювати закриті корпоративні спільноти з конкретної цільової аудиторії.

ВКонтакті. У 2006 р. в Російській Федерації створено віртуальну соціальну мережу ВКонтакті (<http://vk.com>), яка є першою за популярністю на території Білорусії, другою – в Російській Федерації, третьою – в Україні. Більшість сервісів є подібними до сервісів мережі Фейсбук. Цією мережею користуються навчальні заклади, розміщуючи розклад занять, навчальні завдання тощо. В мережі утворено чимало тематичних груп з учнів та випускників окремих навчальних закладів, групи із учнів окремих класів, членів гуртків, учасників позашкільних формальних і неформальних об'єднань (ці групи можуть бути закритими і відкритими). Сформовано безліч груп-зустрічей з метою запрошення на зустрічі однокласників, студентів, колег, однодумців. У подальшому на цих сторінках розміщують світлини, звіти, відеоролики, відзняті на цих зустрічах, мультимедійні слайд-шоу про проведення зустрічей. Значна частина користувачів є школярами та студентами.

Соціальні мережі Фейсбук і ВКонтакті надають можливість реалізувати синхронне та асинхронне спілкування між користувачами.

Більшість віртуальних соціальних мереж орієнтовано на різну цільову аудиторію – молодь шкільного та студентського віку (ВКонтакті), студентську аудиторію (Фейсбук), користувачів трохи старшого віку (Однокласники), наукову спільноту (SciWorld) та ін.

Виходячи із зазначеного вище пропонуємо розглянути основні характеристики функціонування віртуальних соціальних мереж: ідентифікація особи – відомості про особу (навчальний заклад, дата народження, улюблені книги, фільми та ін.); присутність на сайті – можна дізнатися, хто з користувачів на цей момент є в мережі, і долучитися до спілкування; статус стосунків між користувачами – визначення стосунків між користувачами (друзі, члени родини, однокласники та ін.); комунікація в мережі – спілкуватися з кількома користувачами мережі синхронно та асинхронно (особистого і групового спілкування, коментарів і оцінок світлин, відео, рефератів, есе тощо); міні-групи – можна створити всередині віртуальної соціальної мережі об'єднання за інтересами; обмін матеріалами – є можливість поділитися з іншими користувачами (документами, світлинами, відео, закладками, презентаціями, книгами в цифровому форматі тощо).

Вважаємо, що розгляд можливостей віртуальних соціальних мереж, у найближчі роки є актуальним, оскільки відкриває перспективи щодо використання їх для навчальних цілей у повному обсязі.

У процесі досліджень особливостей утворення віртуальних соціальних мереж було визначено їхні позитивні сторони: швидкий пошук

одномумців, спілкування з друзями, родичами, іншими людьми, між групами, які перебувають на відстані; можливість самовираження, реалізації творчого потенціалу; читання новин, їх коментування; обговорення питань і тем, які замовчують традиційні ЗМІ; допомога в організації професійної діяльності, просування та рекламування її в Інтернеті, розміщення реклами; викладання та отримання потрібних відомостей про розклад занять, навчання, завдання та ін.; можливість швидко зібрати необхідні кошти (речі, матеріали) для соціальної допомоги (хворим, бідним, постраждалим людям); обговорення в мережі наболілих соціальних проблем або надзвичайних подій, що змушує ЗМІ прислухатися до них, передавати ці повідомлення на своїх телевізійних каналах.

Утім, перебування користувачів у віртуальних соціальних мережах має негативні сторони: швидке звикання до необмеженого перебування в мережі, недоцільне використання часу, втрата зору, порушення біоритму в організмі внаслідок недосипання, розлад нервової системи; соціальні мережі можуть стати джерелом використання шахраями особистих даних. У певних мережах відсутнє видалення створеної сторінки (можна тільки «закрити» її від інших); спілкування у віртуальних мережах не замінює людського спілкування та справжніх емоцій і відчуттів; виникає небезпека маніпулювання людьми через формування міні-груп із корисними цілями; віртуальні соціальні мережі перетворюються в засіб маркетингу (за матеріалами мережі Інтернет).

Після аналізу літератури, джерел Інтернету і сервісів, які надають віртуальні соціальні мережі, було розроблено рекомендації щодо використання сервісів віртуальної соціальної мережі ВКонтакті для потреб загальної середньої освіти, представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

№	Назва сервісу	Рекомендації щодо використання
1	Повідомлення	Для вчителя цей сервіс допомагає у спілкуванні з учнями, для надання консультацій з важливих питань (синхронно чи асинхронно), не чекаючи наступного заняття
2	Стіна	Можливість записати домашнє завдання учням не тільки як номери з підручника, а викласти посилання на тест чи вікторину, яку вчитель спеціально підготував чи підібрав на одному з інших освітніх ресурсів
3	Відеозаписи	Завдяки цьому сервісу можна переглянути навчальні відеозаписи, розміщені в мережі, а також додати свої. Наприклад, на уроках фізики, хімії, біології, історії, основи здоров'я та ін. доцільно показати відеофрагменти за темою уроку, що сприяє кращому запам'ятовуванню навчального матеріалу

Продовження табл. 1

3	Аудіозаписи	Для ознайомлення учнів із творами музикантів, що вивчаються на таких предметах, як музика і світова художня культура, а також обговорення цих аудіозаписів у коментарях і для підготовки до шкільних масових заходів (концерти самодіяльності, тематичні вечори, випускний тощо)
4	Документи	Є можливість розміщення та обміну документами, можна здати твір, реферат, есе вчителю в цифровому форматі, а у вчителя зменшаться затрати часу на їх перевірку, можна визначити оригінальність роботи спеціальними програмами, наприклад «Антиплагіат» чи списаний/скачаний реферат з Інтернету
5	Групи	Для об'єднання учнів у класах за інтересами, в наукових гуртках або для виконання будь-якої групової роботи й наповнення цих груп навчальними матеріалами. Такі міні-групи може створити вчитель чи самі учні та бути адміністратором групи, а це сприяє розвитку лідерських якостей і підвищенню соціальної активності учнів. Наприклад, групи: «Знавці Історії», «Олімпіади з інформатики», «Захисники природи», «Благодійність», «Добровольці, волонтери», «Юні фізики» та ін.
6	Зустрічі	Для повідомлення про конкурси, змагання, олімпіади та інші заходи, що проводяться в школі або за її межами (обласні, міжнародні та тощо) чи для проведення масового заходу, наприклад «Зустріч випускників 2012», «Зустріч волонтерів» тощо
7	Нотатки	Сервіс може бути цікавим для учнів і для вчителів для створення заміток із довідковим матеріалом і роздумами щодо певної проблеми
8	Друзі	Цей сервіс допомагає швидко знайти потрібну людину зі списку друзів
9	Додатки	Можна розміщувати різні додатки як розважального, так і навчального характеру
10	Закладки	Можливість зберігати потрібні сторінки, наприклад, з навчальними матеріалами, а також твори, роздуми, есе тощо
11	Новини	Для повідомлення про зміни та появу нового контенту в соціальній мережі, допомагають учителю та учням бути вчасно ознайомленими з появою нових матеріалів (розміщення будь-яких документів, світлин, відео, аудіо, написів на стіні тощо)
12	Оповіщення на електронну пошту	Сервіс, подібний до «новин», учитель чи учень отримує оповіщення на електронну пошту про будь-які дії, що стосуються сторінки автора, наприклад, хтось написав повідомлення, чи в когось скоро день народження, були прокоментовані матеріали (світлина, відео, аудіо, документи), чи запрошено на зустріч тощо.

Взаємодія у віртуальних соціальних мережах відбувається в двох режимах: асинхронному і синхронному. Для прикладу, коли в одного з користувачів виникає проблема, він ставить запитання з описом проблеми всім членам спільноти. Інші висловлюють свої думки, також доступні всім членам спільноти, потім можна задати додаткові питання або висловити свої коментарі як до вихідного питання, так і до кожної з відповідей на нього. Отже, виникає дискусія, у процесі якої всі бажаючі можуть висловити свої думки.

Погоджуємося з думкою Гуревича Р. С. [1, с. 53] про те, що соціальні мережі як нова форма навчальної та позаурочної праці, спосіб взаємодії з учнями/студентами та їхніми батьками швидкими темпами входять у життя педагогів, розширяючи виховний простір освітньої установи. Тому актуальними є дослідження про позицію та роль педагога в соціальних мережах, можливості їх використання або ігнорування, підготовку молоді до життя в інформаційному суспільстві.

У публікації [1, с. 52–53] зазначено, що в сучасній педагогічній спільноті широко обговорюють способи взаємодії педагогів і студентів у соціальних мережах Інтернету (на конференціях, форумах, майстер-класах). Спостереження показали, що, перебуваючи в соціальній мережі, студент у середньому проводить у ній принаймні дві години. 80% студентів витрачають свій вільний час для перегляду відео- та фотоколлекцій, прослуховування аудіозаписів, спілкування з друзями; 20% студентів використовує час у мережі на пошук відомостей зі спеціальних і загальнонаукових дисциплін. Соціальні мережі відкрили педагогам і студентам нові можливості для професійного та особистісного спілкування.

Клименко О. А. зауважує, що цінність соціальних мереж для навчання школярів визначена недостатньо: більшість учителів скептично ставляться до застосування віртуальних соціальних мереж як педагогічного засобу навчання через те, що соціальні мережі стереотипно розглядаються як середовище для розваг. В освітній галузі можна застосовувати соціальні мережі для: організації колективної роботи, довготермінової проектної діяльності, міжнародного обміну, мобільного неперервного навчання і самоосвіти, мережної роботи учасників із різних шкіл, областей, країн.

Загальновідомо, що Інтернет міцно ввійшов у життя підлітків і юнацтва, але поки що не став підтримкою в навчанні, а тому учнів і студентів бажано навчати використовувати його наявні переваги. Це і є завдання освіти, освітніх і професійних спільнот. Збільшуючи об'єми професійної та духовної інформації в Інтернеті, відкриваючи доступ до цих ресурсів тим, хто навчається, залучати їх на вже створені освітніми установами, навчальними закладами, професійними спільнотами інформаційні майданчики, можна досягнути відповідної

реакції від молоді, збудити масовий інтерес, створюючи моду на культуру і працю [1, с. 55].

У процесі дослідження віртуальних соціальних мереж було визначено їхні особливості, що їх можна застосувати для: групового навчання (для роботи в навчальних міні-групах); персонального навчання (для самоосвіти); випадкового навчання (можливість пізнавати щось нове несвідомо); внутрішньошкільного навчання (використання з метою інформування щодо функціонування навчального закладу та заходів, пов'язаних з цим).

Також було виокремлено позитивні сторони використання віртуальних соціальних мереж для навчання учнів:

1) звичне і комфортне для учнів середовище. Інтерфейс, способи комунікації, організація та створення контенту вже вивчені учнем і повністю зрозумілі йому, що пояснюється тривалим користуванням. Зникає необхідність навчати роботі в мережі. Учні меншою мірою використовують спеціальні навчальні веб-ресурси порівняно з активністю відвідування профілю у віртуальних соціальних мережах;

2) значний діапазон сервісів, різноманітність форм комунікації (опитування, голосування, форуми, коментарі, підписки, відправлення персональних повідомлень та ін.), обмін цікавими і корисними посиланнями на інші ресурси;

3) ідентифікація користувача; найчастіше в соціальній мережі людина виступає під своїм ім'ям і прізвищем, рідше – під псевдонімом. Позитивним моментом є те, що учню не потрібно запам'ятовувати новий логін і пароль для входу в систему, він користується звичним для себе способом ідентифікації в співтоваристві;

4) наявність фільтрації, активність учасників простежується через стрічку новин, цей інструмент допомагає користувачеві не розгубитися в розмаїтті інформаційних потоків і проводити моніторинг оновлень різноманітного контенту. Повідомлення про зміни, що відбуваються в навчальному процесі, відображаються миттєво, їх легко відстежити;

5) умови для групової діяльності, спільне планування і наповнення навчального контенту, власних електронних освітніх ресурсів. У віртуальних соціальних мережах створено умови для учнів ділитися тим, чого вони навчилися і тим цікавим, що виявили в мережі зі своїми однокласниками і вчителем;

6) умови для організації неперервного навчання, тобто, постійної взаємодії учня і вчителя в мережі у зручний для них час, та для організації індивідуальної роботи з кожним учнем. Також обговорення, розпочаті під час занять у класі, можуть бути продовжені в соціальній мережі, що забезпечує ретельніше освоєння матеріалу. Підтримка навчальної теми в соціальній мережі дозволяє учням, які пропустили заняття, не «випадати» з теми, а брати участь в обговореннях і виконувати завдання вдома;

7) наявність мобільної версії сторінок віртуальної соціальної спільноти, тобто доступ для учнів і вчителів у зручний для них час і у зручному місці з будь-якого мобільного засобу (мобільний телефон, планшет, нетбук, ноутбук, смартфон тощо), підключеного до Інтернет мережі;

8) візуалізація матеріалів, що дозволяє подолати технічні труднощі оснащення навчальних аудиторій необхідним обладнанням для демонстрації наочних матеріалів в електронному вигляді.

Віртуальні соціальні мережі також доцільно використовувати для проведення позакласної роботи і для підтримки стосунків між учасниками олімпіад, змагань, літніх шкіл, семінарів, таборів, гуртків та ін.; це дозволяє не тільки створити позитивний емоційний клімат заходів, а й підвищити якість проведення.

У доповіді Гуревича Р. С. наголошено, що соціальні мережі дають можливість для формування загальних компетенцій лише в тих випадках, якщо освітній процес здійснюють соціально і професійно компетентні педагоги, які повною мірою володіють навичками спілкування в соціальних мережах.

Віртуальні соціальні мережі створюються на добровільних засадах, а це позитивно впливає на запрошення до спільноти великої кількості школярів. У попередніх публікаціях [7; 8] було визначено, що для ефективної роботи в мережних об'єднаннях важливим є створення відповідних умов. З розвитком інформаційних технологій виникають нові форми подання цифрових архівів, збереження даних, відомостей та нові сервіси, які полегшують управління соціальними мережами та використання їх. Також було розглянуто переваги використання віртуальних соціальних спільнот для розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності старшокласників як важливого елемента дистанційного навчання школярів, оскільки в мережах є наявними умови для колективного навчання.

Заслужує на увагу публікація Івашньої С. В., в якій зроблено висновки щодо застосування соціальних мереж і соціальних сервісів у навчанні: більшість учнів і вчителів мають досвід використання соціальних сервісів і віртуальних соціальних мереж у повсякденному житті (педагогічні працівники частіше використовують соціальні сервіси, учні – соціальні мережі); безкоштовні соціальні сервіси спроможні задовольнити потреби учасників навчального процесу у збереженні, обміні та спільному використанні різних документів; основним чинником, який стримує активне використання зазначених ресурсів, є рівень готовності системи середньої освіти до використання сучасних засобів навчання.

Для працівників освіти актуальним є питання щодо того, чи зобов'язані вчителі/викладачі «дружити» з учнями у віртуальних соці-

альних спільнотах. У цьому плані цікавими є аргументи «за», що їх описано в дослідженні Ломакіна Д. С.: вчитель може дізнатися про учнів більше особистих відомостей; виникає сприятливе для взаємодії відкрите середовище – якщо вчитель готовий до подібного, учні можуть, навіть у вечірній час, надіслати швидке повідомлення про труднощі у виконанні завдання; це – можливість дізнатися про подальшу долю випускників після закінчення навчального закладу, спілкуватися з ними з різних питань, що важливо для навчального закладу (надання відомостей про працевлаштування випускників). Автор зазначає: «... доцільнішим є приручити цей прекрасний ресурс (соціальні мережі), ніж боротися з ним. Якщо не можете зупинити рух, необхідно очолити його і повести у потрібному освіті напрямі».

Висновки

Підсумовуючи викладене вище, відзначимо позитивні аспекти використання віртуальних соціальних мереж для навчальних цілей: 1) у віртуальних навчальних групах створено умови для всіх учасників самостійно або спільно створювати мережний навчальний контент; 2) доступ до віртуальних соціальних мереж можливий будь-коли та з будь-якого пристрою (персональний комп'ютер, нетбук, ноутбук, мобільний телефон, планшет, смартфон тощо), підключеного до мережі Інтернет; 3) контроль із боку вчителя в Інтернеті створює умови для неперервності навчального процесу; 4) засвоєнню навчального матеріалу сприяє поєднання індивідуальних і групових форм роботи; 5) перевірка вчителем учнівських робіт у цифровому форматі створює умови для об'єктивної оцінки результатів роботи і для зменшення витрат часу вчителя.

У публікації розглянуто найпопулярніші соціальні мережі та вирішено властивості, які можуть бути використані під час навчального процесу. Зокрема, аналіз показав, що віртуальну соціальну мережу Вконтакті можливо використовувати для потреб загальноосвітніх навчальних закладів, адже: користувачами є переважно учні та студенти; значна кількість користувачів мережі та її популярність; достатня кількість сервісів, що надаються; кількість реклами є мінімальною; наявність зручного інтерфейсу; широкі демонстраційні можливості; наявність освітніх матеріалів; синхронна та асинхронна взаємодія. Дослідження зарубіжного досвіду застосування віртуальних соціальних мереж для навчального процесу доводить, що світова громадськість усвідомлює та враховує глобальний процес інформатизації освіти і зростаючу кількість часу, яку учні та студенти витрачають перебуваючи у віртуальних соціальних мережах. Безкоштовні сервіси, наявні у віртуальних соціальних мережах, створюють сприятливі можливості для навчання школярів та є зручним і сучасним засобом навчання.

Список використаних джерел

1. *Гуревич Р.* Інтернет і його соціальні мережі в сфері освіти: напрями використання / Р. Гуревич / Зб. наук. пр. III Міжнар. наук.-практ. конф. «Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи» – С. 52–56. – Режим доступу : http://ubgd.lviv.ua/konferenc-/kon_ikt/plen_zasid/Gurevuch.pdf. – дата доступу 01.08.2013.
2. *Івашнюва С. В.* Використання соціальних сервісів і соціальних мереж в освіті / С. В. Івашнюва // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 2. – С. 15–17.
3. *Капустян І.* Шведський досвід проектної організації інформаційно-комп'ютерної освіти / Інга Капустян // Імідж сучасного педагога. – 2011. – № 1(110). – С. 40–41.
4. *Клименко О. А.* Социальные сети как средство обучения и взаимодействия участников образовательного процесса / О. А. Клименко // Теория и практика образования в современном мире: Материалы Международ. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, фев. 2012 г.). – СПб. : Реноме, 2012. – С. 405–407.
5. *Крибель С. С.* Использование социальных сетей в образовании / С. С. Крибель, В. В. Шобухова // Информатика и образование. – 2012. – № 4 (233). – С. 66–68.
6. *Ломакин Д. С.* Роль социальных сетей в современном образовательном процессе / Д. С. Ломакин / Веб-сайт Профобразование РФ. – Режим доступа : <http://rossobr.ru/?p=189>. – дата доступа 24.06.2013. – заголовок с экрана.
7. *Светлорусова А. В.* Використання віртуальних спільнот для розвитку інформаційно-комунікаційних компетентностей старшокласників / А. В. Светлорусова // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5: Пед. науки : реалії та перспективи – Вип. 28: Зб. наук. пр. / За ред. В. П. Сергієнко. – К. : вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – С. 212–216.
8. *Светлорусова А. В.* Роль віртуальних співтовариств у формуванні інформаційно-комунікаційної компетентності старшокласників [Електронний ресурс] / А. В. Светлорусова / Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: Матеріал. наук. конф. – Київ : ПТЗН НАПН України, 2011. – С. 31–33. – Режим доступу : http://www.ime.edu-ua.net/cont/tezy_2011.pdf.
9. *Фещенко А. В.* Социальные сети в образовании: анализ опыта и перспективы развития / А. В. Фещенко // Открытое и дистанционное образование. – 2011. – № 3. – С. 44–50.

Питання для самоперевірки

1. Як Ви розумієте поняття *віртуальної освітньої спільноти і віртуальної соціальної мережі*? В чому їх різниця?
2. Які віртуальні соціальні мережі Ви знаєте? Назвіть, будь ласка.
3. Чи вважаєте Ви, що віртуальні соціальні мережі допомагають у формуванні ІК-компетентності школярів?
4. Назвіть способи застосування віртуальних соціальних мереж для навчальних цілей.
5. Поясніть можливу роль віртуальних соціальних мереж у моніторингу працевлаштування випускників навчального закладу.

Теми рефератів

1. Застосування віртуальних соціальних мереж для потреб загальноосвітніх навчальних закладів.
2. Використання віртуальних соціальних мереж для розвитку інформаційно-комунікаційних компетентностей школярів.

3.2. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів філологічної спеціальності у країнах Європи (Сороко Н. В.)

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності, вчителі філологічної спеціальності.

Серед процесів, які впливають на якість професійної діяльності вчителя, визначальними є розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та інформатизація освіти. Для ефективного впровадження ІКТ у навчально-виховний процес сучасному вчителю необхідно володіти компетентностями, які дозволять йому сприяти вдосконаленню персональних умінь, якостей і ставлень учнів, формуванню професійного досвіду в процесі навчання і роботи за допомоги сучасних ІКТ. З цього приводу у країнах Європи особливої уваги набуває інформаційно-комунікаційна компетентність (ІК-компетентність) учителя.